

STICHTING JENNY & LUC PEIRE

**DE JUDESTRAAT 64
B-8300 KNOKKE-DORP**

BULLETIN 13 - JULI 2015

Beeldend kunstenaar **Luc Peire** (Brugge 1916 – Parijs 1994) evolueerde vanuit het expressionisme (in het zog van Constant Permeke) over een persoonlijke reductie en stilering van de menselijke figuur (tijdens de jaren '50) naar een voorstelling van de mens als spiritueel wezen, gesymboliseerd in de verticale beweging en gesitueerd in een uitgebalanceerde ruimte. Zo groeide Peire internationaal uit tot de meester van het abstract verticalisme. Voor deze ontwikkeling was de artistieke dialoog met figuren als Eduardo Westerdahl, Alberto Sartoris, Josep Maria Subirachs, Michel Seuphor, Leo Breuer, Henri Chopin en Mathias Goeritz cruciaal.

Met de zwart-wit-'graphie' als persoonlijke kunstvorm bereikte Luc Peire de essentie van zijn doorgedreven verticalisme. Hij paste dit model van geritmeerde 'optical art' toe in zijn drie spiegel-environments (1967, 1968, 1973) waarin hij in uiterste consequentie de climax van zijn artistieke streven bereikte: het oneindige (*l'infini*) en de ruimte (*l'espace*). Peires wil tot samenwerking met andere kunstenaars, architecten en urbanisten leidde tot heel wat integratieprojecten in België en Frankrijk.

De artistieke carrière van Luc Peire volgde een internationaal parcours. Daarover getuigde de echtgenote van de kunstenaar, Jenny Peire-Verbruggen, in haar dagboeknotities *De ateliers van Luc Peire*, postuum in 2001 uitgegeven door Ludion (Gent-Amsterdam) en geannoteerd door Marc Peire.

In juli 2003 stelde *Atelier Luc Peire - Stichting Jenny & Luc Peire* het atelier van de kunstenaar te Knokke (België) open voor het publiek.

Atelier Luc Peire – Stichting Jenny & Luc Peire, door de kunstenaar zelf bij testament opgericht, heeft tot doel het oeuvre van Luc Peire voor een zo ruim mogelijk publiek open te stellen en zijn leef- en werkmilieu in stand te houden.

De Stichting is gevestigd in de De Judestraat 64 te B-8300 Knokke-Dorp, waar zij beschikt over het atelier, de bungalow en de tuin van Jenny en Luc Peire. Ze richtte er ook een functionele nieuwbouw op als 'kluis' voor de werken van Luc Peire met een kleine tentoonstellingsruimte, ontworpen door de architecten De Bruycker-De Brock. Voor het tentoonstellen van Peires sleutelwerk *Environnement I* uit de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap, werd de tuin uitgebreid en is door hetzelfde architectenduo een 'tuinkamer' ontworpen. Het archief van de Stichting verzamelt en bewaart alle gegevens en materiaal over Luc Peire, zijn oeuvre, zijn artistieke en familiale omgeving.

Het bestuur van de Stichting bestaat uit: Anne ADRIAENS-PANNIER (dr. in de kunstgeschiedenis), Jacques BOYON (ex-minister, ex-kamerlid (F)), Michèle BROUTTA (galeriehoudster, uitgever), Peter DE BRUYCKER (architect), Beatrijs DEMEESTER (kunsthistorica), Marc DUBOIS (architect, docent), Marc PEIRE (kunsthistoricus), Patrick-Gilles PERSIN (kunstcriticus), Eliane RAIGNAULT (ex functionaris ambassade), Romain Nicolas SCHUMANN (Art Consulting), Patrick VAN HOESTENBERGHE (ere-notaris).

Bezoek na afspraak.

conservator@lucpeire.com

De Judestraat 64

B-8300 Knokke-Dorp

www.lucpeire.com

Cover: 1937(?). Dudzele, 't Luizengevecht, v.l.n.r. Paul Permeke, Rik Slabbinck, Luc Peire.

Foto: Archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

**BELANGRIJKE MEDEDELING!
BULLETIN ENKEL ELEKTRONISCH**

Sinds 2013 verschijnt het jaarlijks bulletin van de Stichting Jenny & Luc Peire niet meer in de vorm van een gedrukte editie, maar enkel nog elektronisch op de website van de Stichting www.lucpeire.com

De websitebezoeker vindt er ook de 12 (tussen 2003 en 2014) verschenen bulletins terug.

Wenst u verder op de hoogte te blijven van de nieuwsberichten en komende activiteiten van de Stichting Jenny & Luc Peire, stuur dan uw mailadres (via www.lucpeire.com) naar conservator@lucpeire.com

INHOUD

Lismonde (<i>Serge Goyens de Heusch</i>)	5
't Luizengevecht (<i>Marc Peire</i>)	7
Luxemburg koopt werk van Luc Peire (<i>Marc Peire</i>)	14
Terugblik	
<i>Luc Peire en de tekening</i> , Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke, 2014 (<i>Wouter M. Hessels</i>).....	15
<i>Luc Peire. Estampes – Prenten</i> , Huize/La Maison Lismonde, Linkebeek, 2014 (<i>Wouter M. Hessels</i>)..	16
<i>Luc Peire & Jonas Vansteenkiste</i> , De Mijlpaal, Heusden-Zolder, 2015 (<i>Wouter M. Hessels / Anne Adriaens-Pannier</i>)	17
<i>Tentuinstelling</i> . Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke 2015 (<i>Marc Peire</i>)	21
Addenda Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings (Lannoo, Tielt, 2005)	
Addenda & Errata Catalogue Raisonné	22
Addenda Bibliografie Luc Peire	22
Addenda Exposities Luc Peire	26
Addenda Veilingen olieverfwerken Luc Peire	27
2016. Luc Peire 100 (<i>Marc Peire</i>)	28

Open Monumentendag Vlaanderen 2015

Links: Luc Peire, *Environnement I* (1967). Foto: Els Soetaert, 02.05.2015

Rechts: Luc Peire, fresco *Evocatie van Vlaanderen* (1951). Foto: Matthias Desmet, Cel fotografie Stad Brugge, 12.06.2014

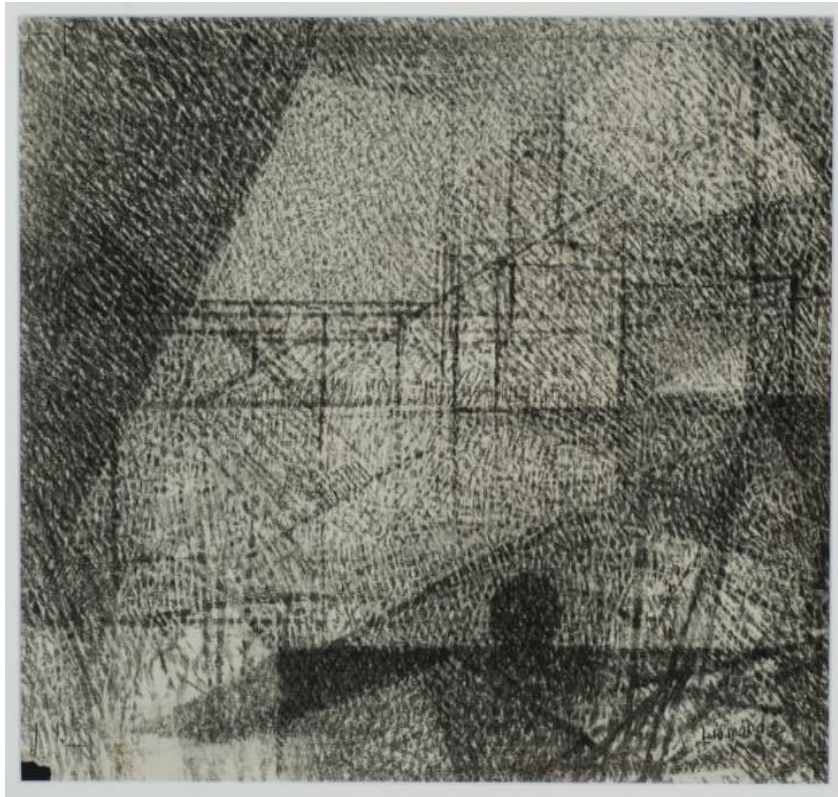
Op zondag 13 september 2015 zet de **Stichting Jenny & Luc Peire** tussen 10u en 18u haar deuren open tijdens de 27ste editie van Open Monumentendag Vlaanderen. De bezoeker kan ook Peires spiegelkamer *Environnement I* van 1967 betreden in de Tuinkamer. Er zijn doorlopende gidsbeurten.

Ook de **fresco's van Luc Peire te Sint-Kruis (Brugge)** worden opgenomen in het programma van Open Monumentendag 2015. Brugge organiseert dit evenement op zaterdag 12 september (14u – 18u) en zondag 13 september (10u – 18u). Toelichting door Marc Peire. Begeleidende poëzie van en door Wouter M. Hessels. Uitsluitend op reservatie.

Alle info op: www.openmonumenten.be

Tentoonstelling

Lismonde, de kracht van de lijn

Jules Lismonde, *Terrasse III* (1955, houtskooltekening, 48 x 56,5 cm, CR 1645 (427), collectie Huize/La Maison Lismonde)

Tussen 5 juli en 6 september 2015

Openingsdagen: zaterdag en zondag, tussen 11u - 18u

Gratis toegang

Atelier Luc Peire – Stichting Jenny & Luc Peire

De Judestraat 64

B-8300 Knokke-Dorp

www.lucpeire.com

In nauwe samenwerking met

Lismonde

Serge Goyens de Heusch

Jules Lismonde werd in 1908 geboren in een wijk van Anderlecht, Brussel. Tijdens zijn jeugd jaren had hij zowel belangstelling voor muziek (hij studeerde fluit en piano) als voor tekenen. Ten slotte koos hij voor de plastische kunsten en begon in 1924 een langdurige opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Brussel. Daar sloot hij vriendschap met Nicolas de Staël. Hij verdeelde zijn tijd tussen tekenen en schilderen en trok vaak met zijn schetsboek of schildersezel naar buiten om te gaan werken in de landelijke omgeving van zijn geboorteplaats en in dorpen van het Pajottenland, in Vlaams-Brabant. In die periode ontstonden enkele grote houtskooltekeningen met als motief een oude molen, een kerk, een kroeg, een boomgroep. Ze kenmerken zich door sterke licht- en schaduwcontrasten en hebben een uitgesproken romantisch karakter. Nadat de jonge kunstenaar in 1932 het diploma van tekenleraar had behaald, ging hij lesgeven in het middelbaar onderwijs, eerst buiten de hoofdstad, daarna in Brussel. Hij begon te reizen en zijn tot dan toe streekgebonden blik te verruimen. Zijn eerste bestemmingen waren Parijs, Zuid-Frankrijk, Griekenland en Nederland (vooral Dordrecht en Amsterdam waar hij meermaals verbleef). Mettertijd bezocht hij nog verschillende andere Europese landen. Hij werkte onder meer in Italië, met steun van de Italiaanse regering, en stelde er meermaals tentoon, bijvoorbeeld in de Academia Belgica in Rome en op de Biënnales van Venetië.

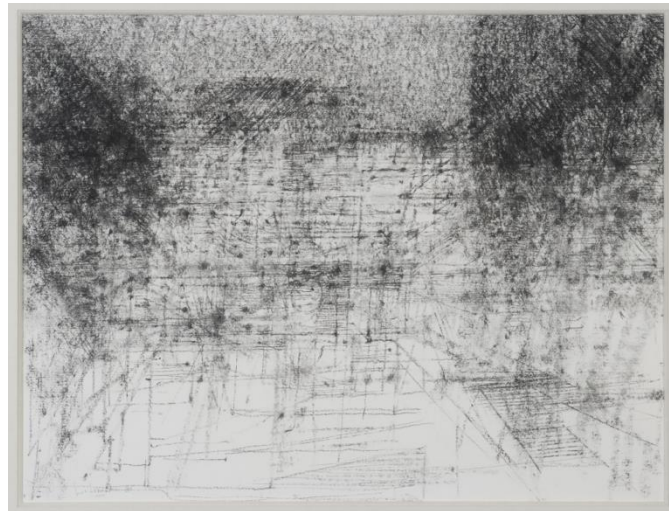

Jules Lismonde, *Nocture (Brugge)* (1944, houtskooltekening, 82 x 80 cm, CR 822 (293),
collectie Huize/La Maison Lismonde)

Lismonde hield zich steeds minder met schilderen bezig en wijdde zich bijna uitsluitend aan het tekenen met houtskool. Rond zijn dertigste ontmoette hij de Blankenbergse Titi (Albertine) De Wispelaere, die zijn partner en later zijn echtgenote werd. Zijn werk was geregeld te zien in Brussel, Antwerpen en Amsterdam. Ondertussen studeerde hij aan de Academie van Sint-Joost-Ten-Node in Brussel, waar hij bevriend werd met enkele kunstenaars, met wie hij later het avontuur van de Jeune Peinture Belge /

Jonge Belgische Schilderkunst (1945–1948) zou beleven. In zijn houtskooltekeningen uit die periode evoceerde hij vooral parken, stedelijke architectuur en havengezichten (Brugge, Brussel, Dordrecht, Antwerpen, Oostende, Nieuwpoort, de Borinage), waarbij hij de houtskool in ruwe nerveuze strepen aanbracht, naar eigen zeggen uit 'behoefte om de constructie die het onderwerp zijn kracht geeft, fel te benadrukken'. Daarnaast maakte hij portretten van zijn moeder en bevriende kunstenaars en schrijvers.

Vanaf 1950 begon Lismonde de figuratieve onderwerpen, die nog steeds zijn inspiratiebron waren, te verwerken in composities met een abstracte lineaire constructie van verticalen, horizontalen en schuine lijnen. Dit stramien vormde een ritmerende basisstructuur waarin sterke elementen uit de waargenomen realiteit werden ingepast. Op die manier verwezenlijkte hij zijn schitterende reeks balkons en terrassen, die een metafysische sfeer ademt. Hij werd inmiddels ook geboeid door de lithografie en produceerde in de loop van de jaren meer dan honderd werken in die techniek; de litho's werden in verschillende Europese ateliers gedrukt. In 1956 verscheen de eerste monografie over de kunstenaar. Zij werd geschreven door Louis Lebeer in opdracht van de Belgische staat. Lismonde genoot internationale erkenning en ontving verschillende Europese prijzen. Hij legde zich nu volledig op de abstracte kunst toe. In 1957 behaalde hij de gouden medaille op de internationale tentoonstelling van Reggio Emilia en een jaar later de Prijs Renato Carrain tijdens de Biënnale van Venetië. Het jaar daarop werd hij op de eerste Biënnale van São Paulo bekroond als beste buitenlandse tekenaar.

Jules Lismonde, *R.I. (herinnering aan Reno)* (1981, houtskooltekening, 50 x 65 cm, CR 3459 (262), collectie Huize/La Maison Lismonde)

In 1960 kreeg Lismonde een tentoonstelling in het Stedelijk Museum Amsterdam. Hij vulde de selectie van werken voor die gelegenheid aan met iets nieuws: 'gestuele' tekeningen in Oost-Indische inkt, een vorm van actionpainting in miniatuur. Later maakte hij honderden zulke tekeningen. Dit grafische experiment van wat hij zijn *Signes / Tekens* noemde, gaf indirect de aanzet tot de verwezenlijking van kartons voor een dertigtal wandtapijten. Intussen bleef hij intensief werken met zijn favoriete medium, de houtskool. Het zijn vooral de vele houtskooltekeningen van Lismonde, die zijn faam hebben gevestigd: zij werden tijdens verschillende retrospectieven tentoongesteld, met name in het Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam (1966), in het Musée de l'Etat in Luxemburg (1971), in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België in Brussel (1977), in het Centre culturel Le Botanique (1992). Meer dan enige andere kunstenaar wist hij in deze werken intuïtieve gevoeligheid en streven naar vorm te verbinden.

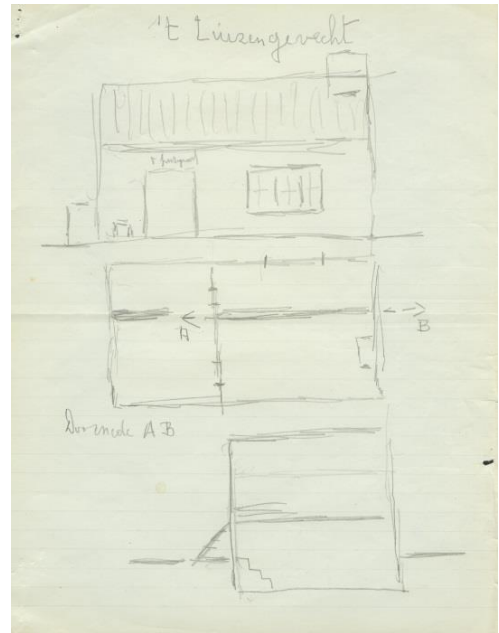
(Vertaling: Irene Smets)

't Luizengevecht

Marc Peire

In het archief van **Marcel Peire** (Brugge, 1914-1992), broer van Luc Peire, werd in 2012 een planschets met doorsnede teruggevonden van het thans verdwenen huisje 't Luizengevecht te Dudzele, getekend door Marcel Peire zelf.¹

Een gelegenheid om de sfeer op te halen rond de plek waar Luc Peire 'in de natuur' werkte tussen 1935 en 1939 aan de hand van enkele ernstige en grappige getuigenissen.

Links: 1937(?). Dudzele, 't Luizengevecht, v.l.n.r. Paul Permeke, Rik Slabbinck, Luc Peire.

Foto: Archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

Rechts: Marcel Peire, 't Luizengevecht (s.d., potlood op (gelijnd) papier, 27,5 x 21,3 cm, privécollectie)

In een brief aan vrienden van 28 februari 1987 schrijft **Luc Peire** hoe het Luizengevecht-verhaal is begonnen:² "(...) De kennismaking Rik Slabbinck – C. Permeke gebeurde zoals vermeld, via vader Slabbinck. Ik leerde Permeke kennen door Rik Slabbinck.

Met de huur van "t Luizegevecht" heeft Permeke niets te maken. Via een kennis van mijn ouders, de landbouwer SNAUWAERT, die ieder zaterdag zijn gewonnen boter aan mijn ouders kwam verkopen, werd ons de aandacht gevestigd op een leegstaande "eenwoonst" in de weide achter de hoeve Snauwaert.³ Ik bekwam het adres van de eigenaar en samen met Rik Slabbinck zijn we die gaan opzoeken. We kregen het in huur tegen 250,-fr (misschien 275,-?) per jaar. De Jaren 1935 en 1936

¹ "(...) Dat huis staat er nu niet meer: in 1940 is er een bom in de nabijheid terechtgekomen en het huisje is ingevallen! (...)". Rik Slabbinck in: Joos Florquin, *Ten huize van...* 10. Davidsfonds, Leuven / Orion - Desclée De Brouwer, Brugge 1974, p. 150. Dit is een onjuiste verklaring volgens Leopold Danneels. Het huisje zou gedeeltelijk ingestort zijn na een hevige storm. Voor gedetailleerde plaatsbepaling en locatiebeschrijving, zie: Leopold Danneels, *Het legendarische Luizengevecht te Dudzele*, http://www.degroenetente.be/projecten/gedigitaliseerde_werken/luizengevecht.pdf, 03.10.2012, print, 7 pp., consultatie 06.05.2015. Volgens Herwien Titeca heeft Luc Peire de naam 't Luizengevecht op de buitenmuur boven de deur geschilderd. (bron : Herwien Titeca, voordracht *Permeke en de bohemians van het Luizengevecht*, Permekemuseum, Jabbeke, 07.02.2015, georganiseerd door Vormingplus regio Brugge vzw)

² Brief in doorslag bewaard in het correspondentiearchief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

³ De ouders van Luc Peire runden een kruidenierszaak in de Carmersstraat te Brugge.

hebben we samen (Luc PEIRE – Rik Slabbinck) daar gewerkt. Eerst in 1937, terwijl ik mijn militaire dienstplicht vervulde te Antwerpen is Paul Permeke, Slabbinck daar komen vervoegen. Nadien was het zoals voordien, samen met Slabbinck (...).

Jenny Peire-Verbruggen, die zelf de woning niet heeft gekend – ze kwam pas in 1941 met Luc Peire in contact – beschrijft, geïnformeerd door anderen, de locatie als *Atelier 3* in *De ateliers van Luc Peire*.¹ “(...) Een ietwat vervallen, doch voor jonge schilders prachtig huisje (...) gelegen in het open veld (...) niet groot, en eerder vochtig. Er staat een tafel met krakkemikkige stoelen. Er is een voute. Enkele houten trappen in de woonkamer, een opklapdeur en een lage zolder. Tijdens de zomer wordt er in en rond 't Luizengevecht feestelijk geschilderd... en gezonnebaad, met een paar vrienden zoals Rik Slabbinck, Paul (zoon van Constant) Permeke, Tinus van Bakel uit Holland (...)”. Kennissen en familieleden van Luc Peire en nog andere vrienden-kunstenaars waaronder Valerius De Saedeleer, René De Coninck en Adriaan Vandewalle, kwamen er op bezoek.

Laatstgenoemde, kunsthistoricus en animistisch schilder **Adriaan Vandewalle** (Diksmuide 1907 – Brugge 1997),² getuigt over 't Luizengevecht in zijn *Dagboek van de losse blaadjes*, 16 april 1937.³

't Luizengevecht

Ik fiets tegenwoordig wekelijks naar 't Luizengevecht'. Het is een klein, bouwvallig en leegstaand boerderijtje te Dudzele, op het platteland. Vader Slabbinck huurt het. De man heeft een belangrijk borduuratelier dat kazuifels en gewaden maakt. Hij stelt het bouwseltje ter beschikking van zijn zoon Rik die met een gehandicapte arm zit en misschien moeite zou hebben in de zaak, maar met één gezonde arm – wie weet! Schilder zou kunnen worden. De dienstmeid brengt regelmatig een paander voor de picknick van de zoon en zijn makkers. Allen schilderen en maken graag pret. Maar de vraag bleef: zou Rik dat aankunnen? De vriend des huizes, Constant Permeke, had vader Slabbinck beloofd af en toe eens in 't Luizengevecht' binnen te lopen, iets te vertellen en iets te tonen dat de jongelui op ideeën zou brengen. En hij zou Rik wel in het oog houden. Zijn zoon Paul is eveneens in de groep en Luc Peire. Bij gelegenheid komen er genodigden het gezelschap vervoegen. Hoewel tien jaar ouder, werd ik er ook bij gehaald. Ik vind het niet onaangenaam. We schilderen allemaal, we discussiëren en vergelijken en hebben veel plezier. Ik heb al wat ervaring en ik ken iets over kunst en kunstenaars. Ik kan goed vertellen, de jongelui zijn geboeid en zo gaan er voor hen een paar perspectieven open. Luc Peire heeft deze week een aquarel van mij geschilderd. Ik zit op de voorgrond zwoegend aan een naaktschilderij met op de achtergrond het levend model op een podium. Ik heb het cadeau gekregen.

¹ Ingeleid en geannoteerd door Marc Peire, postuum uitgegeven door Ludion, Gent-Amsterdam, 2001, p. 37

² Adriaan Vandewalle kant zich later in zijn geschriften fel tegen de non-figuratieve kunst die hij in een essay als 'ontspoorde kunst' omschrijft (*Ontspoorde kunst*, Acco, Leuven, 1974). Luc Peire kwam in 1965 in hevige onmin met hem naar aanleiding van een negatieve uittaling over de abstracte richting die Peire was ingeslagen. Zie: Adriaan Vandewalle, *Hoe men werkt(e) te Brugge en ommelanden. Ontmoetingen met Vlaamse schilders: bijzonderheden over hun techniek en métier*, in: *Vlaanderen*, jrg. 32, nr. 192, Tielt, 01-02.1983, p. 32.

³ Jacques Dewaele, *Met pen en penseel / Adriaan Vandewalle en Walther Vanbeselaere. Hun visie op de kunst (1925-1975)*, Jacques Dewaele (Brugge, Sint-Kruis) / Drukkerij Grafikon-Ter Roye (Oostkamp), 18.08.2006, pp. 47-49

Links: 1938. 't Luizengevecht te Dudzele. Adriaan Vandewalle en Luc Peire. Foto: privéarchief
 Rechts: Luc Peire, *Adriaan Vandewalle* (1937, Aquarel, 26,7 x 21,2 cm, IMP 440B, privécollectie)

*'Constant, vroeg vader Slabbinck, wat denk je zo van Rik?' En hij kocht een paar Permekes. Op een dag zei Constant: 'Laat Rik maar voortdoen! Hij gaat er komen!' In feite zegt Permeke niets en toont hij niets. Maar plots is hij daar, en dat is toch iets. Permeke vormt natuurlijk geen school. Permeke is uniek, en heel de bende schildert Permekiaans, we zijn allemaal zo'n beetje kleine Permekes. Ik amuseer me daar goed, in 't Luizengevecht'. Het zijn fijne kerels, nog een beetje jong, maar ze rijpen wel!
 Adriaan.*

In het correspondentiearchief van Luc Peire wordt een kopie bewaard van een brief (s.l., 03.06.1937) van **Constant Permeke** aan de Nederlander **Tinus van Bakel**. In deze brief komen Rik Slabbinck, Paul Permeke en Luc Peire (die toen in Antwerpen studeerde en er gelijktijdig zijn legerdienst vervulde)¹ voor, maar ze worden niet bij naam vernoemd.

Om de inhoud van dit schrijven te begrijpen, eerst dit ter informatie: Tinus van Bakel (1912-1994), Brabants (NL) tabaksmakelaar, kunsthandelaar en autodidact schilder, trok vanaf het midden van de jaren dertig veel op met Henri van Abbe (1880-1940), tabaksfabrikant (merk: *Karel I*), kunstminnaar en –verzamelaar. In 1936 werd laatstgenoemde de grondlegger van het naar hem genoemde 'Stedelijk Van Abbe Museum' te Eindhoven. Via de jeugdige Van Bakel belandde Henri van Abbe rond 1937 in de ateliers van Belgische expressionisten als Constant Permeke, Gust de Smet en Oscar Jespers.² Tinus van Bakel werd goed bevriend met Permekes zoon Paul.

Nu de brief van Permeke:

¹ Zie: Marc Peire, *Luc Peire / An Artist's Life 1916-1994*, in: *Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings*, Lannoo, Tielt, 2005, pp. 81-83

² Bron: Hans Schippers, *Henri van Abbe (1880-1940). Industrieel en kunstverzamelaar*, in: J. Brouwers e.a. (red.), *Brabantse biografieën. Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende Noord-Brabanders*. Deel 6 (Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening, 's-Hertogenbosch, 2003)

“U hebt dus op uw tochtje “Het LUIZEN-GEVECHT” bezocht en u vindt het PRACHTIG! GOED, HE? Maar mij hebben ze verteld dat ze niets te rooken hebben, dat u daar wel een schilderijtje vinden kunt, om in hun rookersbehoeften te voldoen.

Vindt u dit niet aardig? Die eene van de 2 roovers zegde mij dat het volstrekt geen vereischte was dat het om Havannas ging, dat zij zich wel met KAREL EENTJES zouden vergenoegen! Wat moet ik hen daarop antwoorden en wat denkt u daarover? Het bennen alle bei, BESTE, LEVENLUSTIGE, GEZONDE, JONGENS; in het beste van hun JEUGD, want later komt er een DERDE bij die DE 2 andere GEZELLEN verre overtreft; in geweld en in het rooken... een echten Kannonier. Ook een schilder.

Ik hoop dat u van uw tochtje alhier, terug opnieuw [a] een volmaakter idee van Vlaanderen hebt gekregen, nu ge terug in Noord-Brabant bent, graag zie ik uw schrijven tegemoet, en groet u inmiddels, hartelijk. Permeke”

(Onder de getypte brieftekst van Constant Permeke schrijft Van Bakel aan Luc Peire: *“fotocopy Brief van Permeke aan mij; gedateerd 3.6.’37. Die ‘derde’ Kannonier.... Woont thans te Parijs! –”*)

Dat de sfeer ongedwongen, vrij en luchtig was op ‘het Luzziègevecht’, lezen we onder andere in het semi-autobiografische, ongeremd luchtige, ietwat bizarre, soms kolderieke en fantasievolle boek *De glimlach van den Fakir* van Luc Peires vriend, de Vlaamse blijspelauteur en filmproducent **Jeroom Verten**,¹ uitgegeven in 1941.² Luc Peire tekende de bandversiering voor dit boek.³

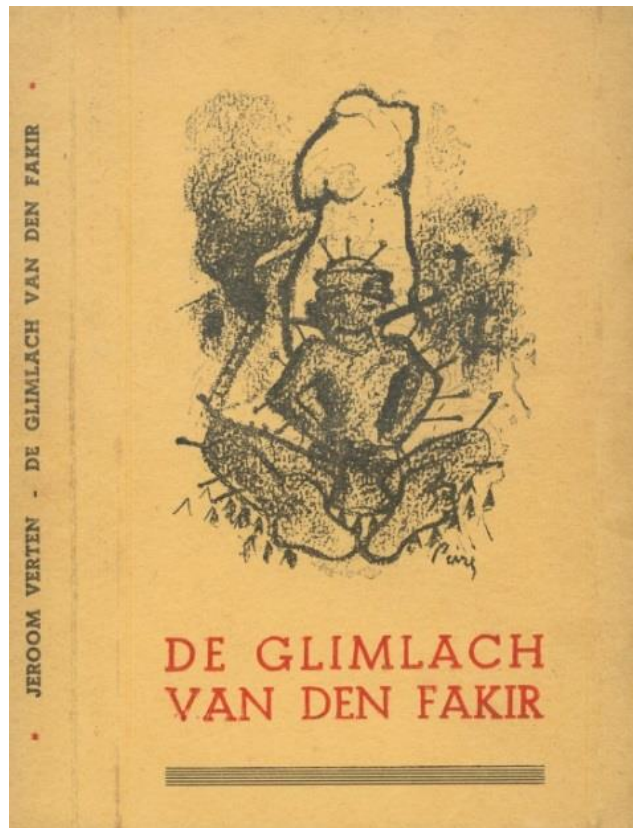
Het boek is opgedragen *“Aan Georges [= Georges De Caluwé?],⁴ Luc [= Luc Peire], Harry [= Rik Slabbinck] en de vele vrienden die zich op het Luzziègevecht mochten terugvinden”*. De auteur (ik-figuur: verzekeringsagent Karel Wolvers) laat Luc (Peire) in het boek optreden als ‘de schilder’, één van de hoofdpersonages. Luc Peire bewaarde in zijn archief enkel de gedrukte bandomslag van dit boek. Het boek zelf is er niet teruggevonden. Vermoedelijk kon Luc Peire zich later niet meer verenigen met dit gegeven.

¹ Pseudoniem voor Jef Vermetten (Berchem 1909 – Brussel 1958). Vlaams proza- en toneel auteur, vooral bekend van het blijspel *Slisse en Cesar* dat hij samen met acteur Jos Gevers (1894-1977) schreef en dat later tot een succesvolle televisieserie werd bewerkt. Was ook filmproducent (*Argusfilms*) en schreef filmscripts. Samen met Bruno de Winter van ‘t *Pallieterke* zorgde Jeroom Verten in 1954 voor de financiële opstart van de Vlaamse film *Meeuwen sterven in de haven* (Ivo Michiels, Roland Verhavert, Rik Kuypers). Jenny en Luc Peire bleven later nog goed bevriend met Jef Vermetten. In een brief aan Ivo Michiels (Michiels-archief AMVC Letterenhuis Antwerpen, s.d., [na 31.08.1955]) schrijft Jenny met betrekking tot *Meeuwen sterven in de haven*: *“(…) Het voornaamste is toch dat het een gelukte film is en dat is toch fantastis, vind ge niet, zoo maar direkt van de eerste keer een goeie film maken. We hebben het niet gezien maar ons beste vriend Jef Vermetten heeft het ons gezegd en dat zal wel zoo zijn ook. Echte chike mensen, niet waar, Ivo, de Vermettens (...)”*. Luc Peire woonde de begrafenis van Jef Vermetten bij in mei 1958 (foto hiervan bewaard door dochter Mimi Vermetten. Bidprentje bewaard in het Archief SJLP).

² Uitgegeven door drukkerij V.T.K. (Van Tilborg & Kenens), Antwerpen-Zuid

³ Eén van de drie tekeningen die Luc Peire voor het boek ontwierp. Ze stelt voor: glimlachende Fakir (met betrekking tot Hoofdstuk I, p. 3 / Hoofdstuk XVII, p. 152) en Venus van Milo (met betrekking tot Hoofdstuk II, p. 11). De twee andere tekeningen zijn niet in de publicatie opgenomen: *Het Doopfeest* voor hoofdstuk V, [*Het zitvlak van generaal Van der Spruyten*] voor hoofdstuk XIII.

⁴ Vermoedelijk Georges De Caluwé, toen bevriend met Jef Vermetten en met Luc Peire. Hij was eigenaar van het lokale radiostation Radio Antwerpen (Radio ‘t Kerkske’) met studio in een garage aan de Belgiëlei te Edegem.

Boekomslag van *De glimlach van den Fakir* van Jeroom Verten (bandversiering van Luc Peire), uitgegeven door drukkerij V.T.K. (Van Tilborg & Kenens), Antwerpen-Zuid, 1941

Enkele korte beschrijvende passages uit het boek:

Pag. 6-7: "(...) *Mijn nieuwe vriend is kunstenaar. Dat is betrekkelijk. Elkeen is kunstenaar in zijn beroep en het is evenzeer kunst een levensverzekering af te sluiten als een landschap te schilderen. Het verschil schuilt elders. Wij scheppen naar buiten, de echte kunstenaars naar binnen. Wij hebben het kapitaal als gezel, zij de armoede als bruid, maar de gezel is minder optimist dan de bruid. Dat komt omdat zij het geloof bezitten, wanneer wij niet eens het bestaan daarvan vermoeden (...)*".

Pag. 11: "(...) *Twee stille getuigen hebben op het Luzzegevecht hun bijzondere plaats veroverd. De eerste is een Venus van Milo, dik onder 't stof (bij klassieke werken en oude wijn is dit de gewoonte), en de tweede op een ezel, een veelkleurige schreeuwerige plakkaat die voorstelt: een oermensch in een soort volkorenbrood happend. Daaronder het opschrift 'Eet Tarzanbrood' (...)*".

Pag. 23: "(...) *Luc heeft inmiddels zijn palet genomen, laat er wat olie op uitloopen en nijpt kleuren uit. Hij sluit daarbij half de oogen tot hij weer aan een nieuw sausje begint. Ik moet hem niet eens afkijken om te weten hoe hij het doet. De volkomen rust die van Luc uitgaat heeft ook Swat lamgelegd. Hij staat uit te blazen tegen Venus. Met een laatste stuip trekking heeft hij Luc' hoed nog over hare ooren getrokken en daar mag ze hem eeuwig dankbaar voor blijven (...)*".

Pag. 128: "(...) *De eerste reklaamteekeningen van Luc hebben sedert enkele weken de stad veroverd. Onmogelijk nog het hoofd links of rechts te wenden, zonder door buikdansende, oolijklachende Salami's aangegaapt te worden. Elke muur, elke zuil, elk schutsel gaat er onder kwijnen (...)*".

In 1942 wordt Luc Peire laureaat van de wedstrijd Stichting Napoléon Godecharle (1941).

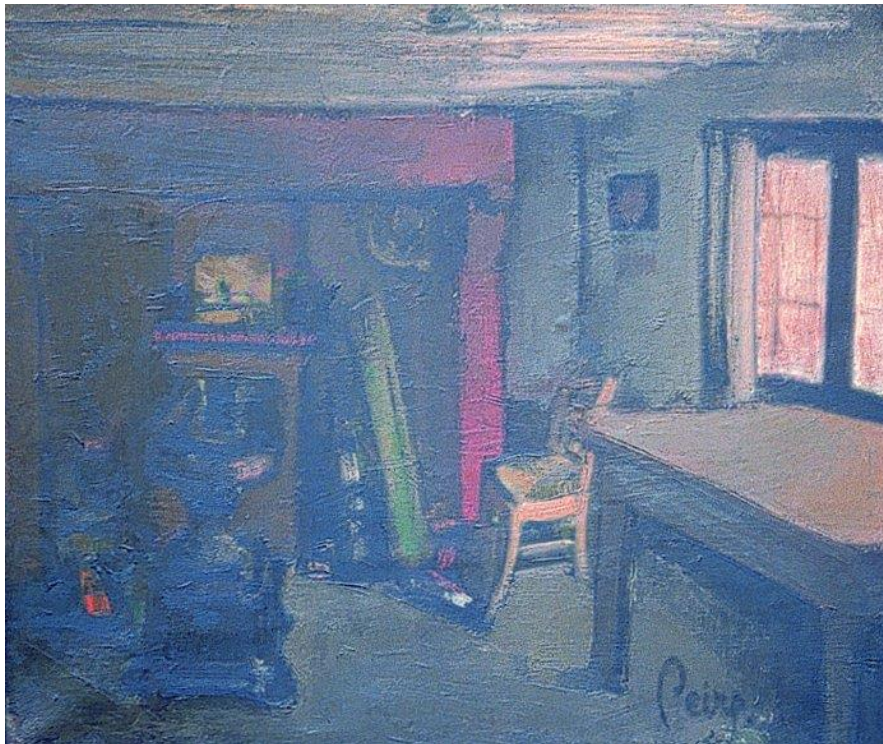
In een ludieke, rijmende, allegorische gelegenheidsode (*Voor Godecharel*) vol grappige metaforen en anekdotes leggen **Cesar Couck**¹ en/of **Jef Vermetten (alias Jeroom Verten)** de levenswandel van hun vriend-schilder tot aan zijn Prijs Godecharle (“(...) *Aan zijne kroon nu prijkt de parel / genaamd Napoleon Godecharel (...)*”) in de mond van ‘de maagd van Vlaanderen’.² Hieruit een fragment met centraal Luc Peire in ‘*het Luzziégevecht*’, of : ... Luc Peire anders bekeken en beschreven...

(...)
*'t Lot was beslist, zijn eerste schrede
Deed hij toen in de Scheldestede
Want met een dosis energie
Trok hij naar de akademie.
Hij leerde teekenen bust en torsen
De goei distances en proporsen
Trok dan nadien naar zijn frituur
Maar dat ook niet voor langen duur
Want opgesmukt met zwerversveeren
Huisde in hem 't vagabondeeren.
Zo brak dan aan het mag gezegd
De tijd van het Luzziégevecht.
Met Slabbinck Rik en Pol Permeke
Is daar zijn schoonste tijd verstreken
Dolce far niente, eten, bed
Aan 't kuischen nooit een poot verzet
Op tijd naar de WC gepikkeld
Een put, een plank, niets ingewikkeld
Zooals eens Vader Adam dee
Zon in 't gezicht en met wind mee.
Doch van dit goddelijke leven
Wil 'k hier toch nog wat staaltjes geven:
Een kom waar uit gedronken was
Ging uit principie niet in de wasch
Hij werd er moe van overdreven
't is allemaal dan maar vuil gebleven
Ook van bedopmaken was geen sprake
Hij sliep drie jaar in 't zelfde laken
Dezelfde spreij, 't zelfde fluwijn
Maar kan 't gemakkelijker zijn?
Alleen aan 't klaar doen van zijn eten
Heeft hij van drie twee jaar versleten
De fijnste beetjes naar zijn tand
Natuurlijk alles aangebrand
Het vleesch te hard of veel te rauw*

¹ Op het einde van zijn studietijd te Antwerpen – gecombineerd met militaire verplichtingen (wederoproepingen) in deze stad – en ook nog tijdens de oorlog, verblijft Luc Peire regelmatig in het huis *Wilgenhorst* van zijn vriend, onderwijzer Petrus Cesar Couck (1908-1970) te Edegem. *Wilgenhorst* was toen een vriendschappelijke ontmoetingsplaats voor beeldende en literaire kunstenaars onder wie Rik Slabbinck, Jack Godderis, René De Coninck, Jef Vermetten (alias Jeroom Verten). In dit huis realiseerde Luc Peire in 1940 zijn eerste muurschildering (in olieverf) *Vlaanderen, o welig huis* (100 x 200 cm). Er werd later een andere muurschildering over aangebracht door René De Coninck. (Bron: gefaxte brief van Walter Couck, zoon van Cesar Couck [Berchem, 22.03.2001] aan Marc Peire [Betreft: de herinnering aan de muurschildering in het ouderlijke huis 'Wilgenhorst' te Edegem])

² Typoscript, s.d., 5 pp., bewaard in het Archief SJLP/TPO42-1. Zonder auteur- en locatievermelding.

Zoo zout als brak of doodelijk flauw
 Zoodat hij nog op punt van zaken
 Van grooten honger wou gaan staken.
 Maar wat zijn kook niet geven kon
 Schonk hem ruimschoots de horizon.
 Daar onder 't spel der groote wolken
 Heeft hij drie jaar den dag gemolken
 Totdat hij volgens ouden trant in
 Brugge weer kwam aangeland.
 Volgde een tijd van konterfeiten
 Die voor zijn drang naar scheppen pleitte
 Breede natuur, het wolken spel
 Zoo nu en dan een bloot model
 Haar achterhesp, een bil of armen
 Allé om zich wat te verwarmen
 Maar zoo is dan heel zachtjes aan
 De kunstenaar in hem rechtgestaan. (...)

Luc Peire, *Binnenaanzicht 't Luizengevecht* (1938, olieverf op doek, 50 x 60 cm, CR 67, privécollectie)
 Foto: Archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

Op de tijd te Dudzele blikt **Luc Peire** zelf kort nadien nostalgisch terug: “ (...) Zoo'n heerlijken tijd zal ik niet meer kennen! (...) Het was er een vrij leven. We werden niet gestoord en konden er werken naar eigen zin (...)”.¹

Maar zo'n 45 jaar later doet de sterk geëvolueerde kunstenaar besluiten: “ (...) Feitelijk staat dit alles zo ver van mij af en interesseert mij absoluut niet. De biografische vermelding 'leert Permeke kennen en werkt onder zijn leiding' noodzaakt mij meestal uit te leggen wie Permeke was (...)”.²

¹ Interview met H.D. voor *Het Laatste Nieuws*, 16.07.1942

² Brief van Luc Peire aan vrienden, Parijs, 28.02.1987

Luxemburg koopt werk van Luc Peire

Marc Peire

De grote retrospectieve *Luc Peire* die tussen 18 maart en 7 september 2014 door de Luxemburgse Banque et Caisse d'Épargne de l'État (BCEE) was georganiseerd in *La Galerie d'Art Contemporain "Am Tunnel"* te Luxemburg, heeft een positieve naklank. Het Luxemburgse Musée national d'histoire et d'art kocht namelijk recentelijk het doek *Les Réflecteurs* uit 1954 aan uit de collectie van de Stichting Jenny & Luc Peire.

Binnen Peires oeuvre situeert het doek zich op de overgang van gestileerde en geabstraheerde figuratie naar metafysische abstractie tijdens de jaren '50.

Het doek representeert de voor Peire typische ruimtelijke toneelscène met voor- en achterplan (aangegeven door de horizontale) waarop sterk gestileerde figuren en vormen in behoedzaam modelé proportioneel tegenover elkaar gepositioneerd worden.

Les Réflecteurs toont een gepersonifieerd dialoogmoment tussen twee sterk omlinjnde schijnwerpers op statief op het voorplan. Als figuranten begeleiden een halve antropomorfe figuur op het voorplan en gestileerde gordijnplooiën op het achterplan de dialoogscène tussen de hoofdrolspelers.

Luc Peire, *Les Réflecteurs* (1954, olieverf op doek, 81 x 100 cm, CR 591)

Het gesprek wordt geanimeerd door de sierlijke dynamische arabesken van de elektrische draden die contrasteren met de verticale kracht van de statieven. Bij de rechterschijnwerper slaagt Peire er in de draad lichtend te laten opklimmen naar de (nog) niet lichtgevende schijnwerper. De spatiale kracht en de contrastwerking van het doek wordt verhoogd door het opengeschoven gordijn waardoor lichtinval voor- en achtergrond ruimtelijk aan elkaar lieert en het werk in twee volwaardig afgewogen partijen opsplijst. Samen met het licht van de schijnwerper links zorgt deze lichtbron voor a-logische schaduw effecten van de schijnwerper rechts. Dergelijke tegenstellingen, bereikt door licht- en schaduwlijnen en licht- en schaduwpartijen, schenken het doek haar perfect formeel evenwicht.

Cirkelvorm, arabeske, gebogen lijn brengt Peire in zuivere balans met horizontale en verticale. Violettonen, mauve, blauw en op elkaar afgestemde gemengde pasteltinten verbonden door een gemeenschappelijke lichtende grondkleur, verhogen de eenheid en de metafysische kracht van het doek.

In *Les Réflecteurs* zijn alle ingrediënten aanwezig die Peire leiden naar zijn abstract verticalisme.

Terugblik

Luc Peire en de tekening / Luc Peire et le dessin,
Atelier Luc Peire. Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke, 28.06 - 07.09.2014

Foto: Els Soetaert

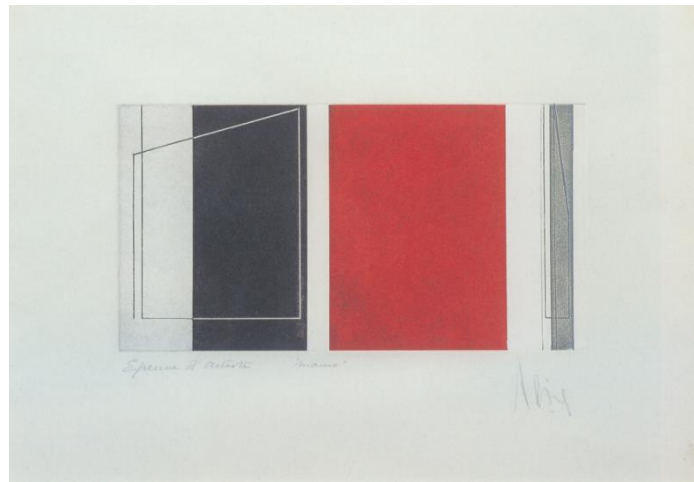
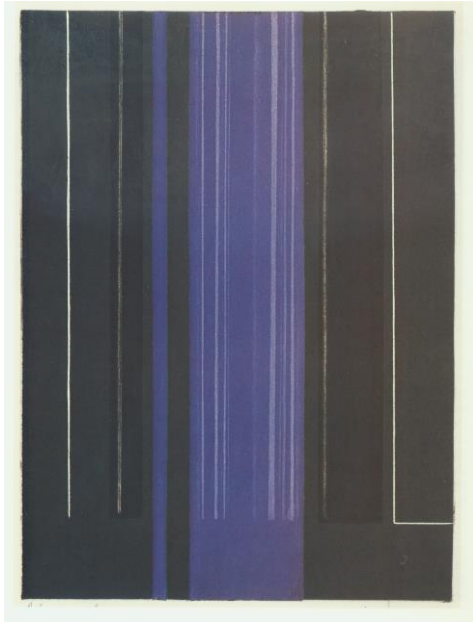
Zonder titel

Potloodrecht
gelijnde rechten
verdwijnen, verschijnen
op wit papier

met vaste hand
zijn ze getrokken
de grijzende lijnen
doorlopend, doodlopend
kort of lang gelinieerd
dik, druk dan dun gedecideerd
vlak vol zwarte verticalen
die een zwaarte verhalen
ragfijne potlooddraden
zo zacht in grijs getekend
lichtheid die betekent
zoveel verticalen
horizontaal geanimeerd

en op de muur
wordt dat papier
op den duur
juist partituur
de tekenaar wordt
componist
zijn tekening kijkt als muziek
elk stuk in ritme
zelfs zonder titel
klinkt uniek
de tinten
tonen kunde
en zingen kunst
punt aan de lijn.

Wouter M. Hessels, 28 juni 2014

Luc Peire

Links: *Élégie* (1968, gravure, Curzi 28)

Rechts: *Maine* (1972, gravure, Curzi 39)

Élégie

Même si la mort règne en noir
et le deuil se montre en bleu
quelques êtres sont vivants
présents comme des blancs
vagues ou clairs
honorant les morts.

Maine

Tussen zware zwartkijker
en kleine, fijne grijskijker
staat liefdesrood zo groot
en licht wit ligt er tussenin.

Wouter M. Hessels, 2014

Luc Peire & Jonas Vansteenkiste. IMMERSIE !
Kunstgalerij De Mijlpaal, Heusden-Zolder, 07.02 - 19.04.2015

Foto: Archief Kunstgalerij De Mijlpaal (2015)

Tricolore verticaliteit

Peire creëert zijn eigen land
Verticalen vertrokken uit z'n hand
Vormen de tricolore vlag
In rood van grenzeloze passie
In geel van schitterend licht
In blauw van artistieke vrijheid
Kleurentriepiek met zicht op oneindigheid....

Wouter M. Hessels, april 2015
(bij de zeefdrukken *Rostel*, *Jostel*, *Blostel* van Luc Peire)

Jonas Vansteenkiste, *Immersie Atelier 7* (versie II, 2015; zwart geïmpregneerde MDF, lichtprojectie)
Foto: Archief Kunstgalerij De Mijlpaal (2015)

Immersie : Atelier 7

Man staat in een ruimte
die verticaal is gesteld
man gaat in op in die verticalen
en vertelt dan zijn verhaal
dat licht werpt op die ruimte
zij het op kleinere schaal...

Er was eens de immersie
in een magistrale constructie
maar de ondergedompelde man
kwam boven water
met reflecties die leiden
tot een eigen projectie van kunstlicht
dat schitterde buiten en doorheen
de gestelde verticaliteit
sculptuur die hout snijdt
en uit de schaduw
van de meester treedt.

Wouter M. Hessels, Brussel, april 2015

Inleiding door Anne Adriaens-Pannier, vernissage 7 februari 2015

Dames en Heren,
Beste Vrienden,

Het is niet toevallig dat in De Mijlpaal hulde wordt gebracht aan Luc Peire.

Het is ook niet toevallig dat Jonas Vansteenkiste hier in dialoog treedt met Luc Peire.

Laten we eerst onze aandacht richten op De Mijlpaal, een kunsthuis, genesteld rond een verticale hoogspanningsmast, die wellicht mede verantwoordelijk is voor de levendige energie van de kunstevenementen die er worden opgebouwd.

Foto: Archief Kunstgalerij De Mijlpaal (2015)

“De mens leeft staande, voor mij is de verticaliteit het leven”, beweerde Luc Peire.

In deze passende omgeving bedenken Lut Maris en Ivo Valgaeren, al meer dan twintig jaar, boeiende concepten die wij in kwaliteitsvolle tentoonstellingen kunnen ontdekken. De samenwerking die zij spontaan voorstelden met de Stichting Jenny & Luc Peire in Knokke werd gul aanvaard en voor hun gastvrijheid in Heusden-Zolder zijn wij hen zeer dankbaar.

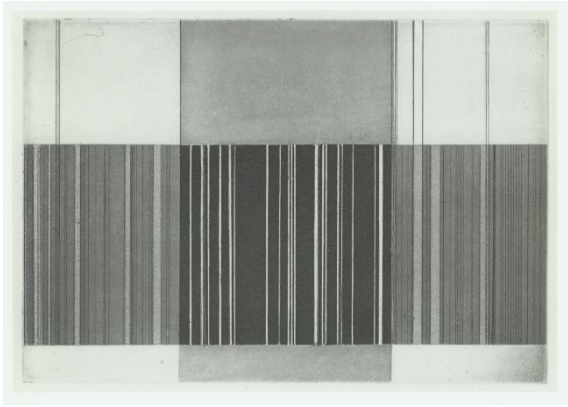
Deze tentoonstelling Peire-Vansteenkiste sluit aan bij vorige concepten waarbij een jongere kunstenaar vanuit eigen creatieve impulsen in dialoog treedt met de kunstvorm en kunstfilosofie van een oudere meester.

Gedreven door eigen onderzoek, ontdekte Jonas Vansteenkiste, in 2009, de architectuur van het gebouw van de stichting en ook het werk van Luc Peire.

Wat hem in het bijzonder opviel was, dat hoewel Peire het had over “mens en ruimte”, dit voor hem niet overkwam in zijn schilderijen. Daarentegen gebeurde deze opname van de toeschouwer in het werk wel in de gesloten ruimte die Peire, in 1967, Environnement ontwierp. In deze spiegelruimte gaat Luc Peire volledig op in het onderzoek naar ‘het bereiken van het oneindige verticale van de onbegrensde ruimte’.

Getroffen door de dualiteit van oeuvre en woonomgeving in Knokke, besloot Vansteenkiste, de architecturale site tot een sculptuur te vertalen, waarvan wij hier een tweede versie zien, technisch perfect uitgevoerd met ambachtelijke precisie in zwart geïmpregneerde MDF. Hij betitelde het Immersie – Atelier 7, titel als referentie naar het zevende atelier dat Peire betrok in zijn leven.

De ritmische sequenties die overal in het werk van Peire aanwezig zijn - dank zij het verticale lijnenspel -, herneemt de jonge kunstenaar door in de wanden verticale uitsparingen aan te brengen. En hij gaat nog verder, door met een lichtspel op een doek verticale zwart-wit projecties te veroorzaken die door de wandelende toeschouwer kunnen doorbroken worden. De inspiratiebron voor dit lijnenspel is Peire's aquatint Krost uit 1982, hier in onmiddellijke dialoog met de sculptuur voorgesteld.

Links: Luc Peire, *Krost* (1982, kopergravure, Curzi 56)
Rechts: Jonas Vansteenkiste, *Immersie Atelier 7* (versie II, 2015; zwart geïmpregneerde MDF, lichtprojectie)
Foto: Archief Kunstgalerij De Mijlpaal (2015)

Luc Peire behoorde tot deze generatie kunstenaars die na 1945, vanuit de expressionistische getinte figuratie nooit de informele schilderkunst bewandelde. Hij koos radicaal voor een persoonlijke schilderijstijl.

Peire experimenteerde met een verticale lijnenabstractie. Deze abstractie werd in kleuren geschilderd op doek en in grijze nuances getekend op papier, als volwaardige autonome tekeningen. Hij ontwierp ook de eerste zwart-wit 'Graphies' waarbij hij synthetische verf op formica aanbracht. Peire heeft ook talrijke architectuur-integraties gerealiseerd waarbij functionaliteit centraal stond.

Zelf typeerde hij zijn oeuvre in 1982 met deze woorden: "Mijn kunst is geen schilderkunst van vormen, maar één van ritme en proportie, met de bedoeling een spanningsveld te creëren dat tot beschouwing aanzet."

De rijke en gevarieerde productie gravures, etsen en aquatinten, die u hier kunt zien, zijn uitgevoerd in zuivere kleuren of in subtiele grijze tinten, door hem zelf gesneden en zorgvuldig gedrukt op uitgelezen papiersoorten.

Eenzelfde ambachtelijke zorg voor materialen treft ons zowel in de drie-dimensionele sculpturen, als in de monumentale tekeningen van Jonas Vansteenkiste. Hoewel de tekeningen qua thematiek nauw aansluiten bij de huizenconstructies, worden ze als volwaardige autonome werken voorgesteld. Het specifieke patroonpapier werd met de hand gekreukt en verkrijgt hierdoor een materialiteit die denser aanvoelt dan het gewone blad papier; net een huid. Met potlood en inktstift worden de imaginaire huisconstructies gegrift in de materie. Vansteenkiste betitelt ze als Housecluster en Housemorphing. In de compositie wordt echter de fragiliteit van de getekende huizen nog benadrukt door ze in de hoeken van de grote bladen te duwen en zo de leegte van de ruimte errond nog te versterken. Vansteenkiste schept hiermee ook een mentale ruimte.

Als samengebalde energieclusters die ontsnappen aan de wetten van de zwaartekracht, zo zou men de houten huisconstructies kunnen typeren. Het huis is echter een motief dat Vansteenkiste ambigue benadert. Het huis kan onder de vorm van een stevige geraamte veilig onderdak bieden. Of het kan ervaren worden als een verstikkende open kooi. Het huis is er in de historische ontwikkeling gekomen door een menselijk ontwerp dat toelaat dat een kleine familiegemeenschap samenleeft maar ook oog heeft voor een meer individuele leefruimte. Is het dan ook zo dat Vansteenkiste dit ervaart, als hij huismodules gaat samen koppelen in tweedelige, driedelige of zelfs vierdelige huisclusters? Op deze manier aan elkaar geklit, verliezen de huizen dan wel hun stevige horizontale verankering en worden ze wankelend in de ruimte geprojecteerd. Vertolken deze vergroeide huizen niet de spanningsvelden waarin de maatschappij nu leeft?

Door de uitdaging aan te gaan van deze creatieve handelingen die vragen oproepen en door de traditionele scheppingsgrenzen te doorbreken, behoren de kunstenaars, jong en oud, steeds opnieuw tot de voorhoede die nieuwe fysische en mentale ruimtes onderzoeken ... en voor deze passievolle scheppers en zij die hen hierin steunen, blijven wij bewondering en erkentelijkheid uitdrukken.

Ik dank u voor uw aandacht.

Tentuinstelling

Hedendaagse sculptuur in privé-tuinen te Knokke en te Westkapelle, 14-17.05 & 23-25.05.2015

Marc Peire

In het kader van *Tentuinstelling 2015* stelde de Stichting Jenny & Luc Peire tuin en ruimte ter beschikking voor werk van twee kunstenaars: Klaar Cornelis en Bart De Zutter.

In de tuin toonde Klaar Cornelis beelden die naar vorm en fijnzinnige oppervlakte bewerking het verticale beogen. Elke sculptuur verbeeldt een gestold groeiproces tussen aarde en de oneindigheid van de ruimte.

Foto: Marc Peire (13.05.2015)

In het interieur van de Stichting was werk te zien van Bart De Zutter die met een eigenzinnige benadering organismen, processen en materialen uit de natuur tot sculpturen verwerkt. Abstractie en herkenbaarheid, ruimtelijke transparantie en interactie, licht- en schaduwspel, verticaal versus horizontaal vormen de kernideeën van zijn artistieke creaties.

In de gang naar de tuin werden vroege tekeningen van Luc Peire tentoongesteld.

De talrijke bezoekers bewonderden en prezen ook de fijnzinnige opstelling van de kunstwerken in dialoog met de architecturale omgeving van de Luc Peire-site.

www.tentuinstelling.be

ADDENDA & ERRATA

Luc Peire **Catalogue Raisonné of the Oil Paintings** (Lannoo, Tielt, 2005)

CR 609 **Pour Karin**

ILP 235 – 1954

Oil on paper (laid down) on hardboard, 28 x 35 cm

Recto: signed bottom right: Peire

Verso schreef Luc Peire een opdracht ter ere van de twintigste verjaardag van Karin De Vlieger, oorspronkelijke bezitster van het werk: 'Karine 2 x 10 Proficiat 10.8.1955'. De correcte spelling van de naam is Karin, niet Karine. De versozijde is ook voorzien van signatuur, identificatienummer en -etiket.

CR 711 **Les Pilotis**

ILP 295 – 1958

Oil on paper on hardboard, 24 x 32 cm

In de catalogus wordt het werk niet afgebeeld. Een foto ontbrak in de archieven van Luc Peire. Les Pilotis schonk Luc Peire aan Hélène Pillement van Galerie Hautefeuille te Parijs. Deze galerie organiseerde tussen 25 november en 31 december 1960 Luc Peires eerste solotentoonstelling in de Frans hoofdstad. Galerie Harold t'Kint de Roodenbeke (Brussel) bezorgde het archief van de Stichting Jenny & Luc Peire in oktober 2014 een foto. Het werk is recto links onderaan gesigneerd. Verso: signatuur, identificatienummer en -etiket van de kunstenaar. Op het etiket verso en op de fiche verzamelaars (archief Luc Peire) staat Pillotis genoteerd. In het identificatieregister heeft de kunstenaar een correctie uitgevoerd en heeft de tweede 'l' geschrapt. We lezen Pilotis.

ADDENDA BIBLIOGRAFIE LUC PEIRE

1961

VAN HOOGENBEMT, Albert, *Jack Godderis*, Elsevier S.A. (pour le Ministère de l'éducation nationale et de la culture) (Monographies de l'art belge), Bruxelles, 1961, 40 pp. (inclusief ill.) [LP: p. 8]

1980

VAN DEN ABEELE, Andries & VAN LEIRSBERGHE, Paul, *Brugge*, S.V. Artis-Historia S.C. (Steden van België), Brussel- Mechelen, 1980, 128 pp. [LP: p. 42]

1992

HAMMACHER-VAN DEN BRANDE, Renilde, *Kunst werkt. Internationale moderne kunst in de industriële werkomgeving, een meer dan 30-jaar durend experiment // Art works. International modern art in the industrial working environment, an experiment over more than thirty years*, Peter Stuyvesant Stichting/Foundation, Amsterdam, 1992, 200 pp. [LP: p. 133]

2012

DANNEELS, Leopold, *Het legendarische Luizengevecht te Dudzele*, http://www.degroenetente.be/projecten/gedigitaliseerde_werken/luizengevecht.pdf, 03.10.2012, 7 pp.

2014

MARTIN, Willy, *Teken (Kunstwerk - Kunstenaar - Realisatie - Reflectie)*, in: *Leuven gebeiteld, Uit het Erasmushuis. Tijdschrift van de Alumni Letteren Leuven*, jrg. 4, Leuven, 04.2014, 224 pp. [LP: pp. 43-46, 216, 219]

BOVIER, François, MEY, Adeena & SCHÄRER, Thomas, *Autour de 'Pêche de nuit' (F 1963). Entretien avec Tjerk Wicky*. Lausanne, 27.03.2012, Documents de cinéma de la Cinémathèque Suisse, juin 2014. www.cinematheque.ch, Lausanne, 06.2014, 13 pp. <http://www.cinematheque.ch/f/documents-de-cinema/complement-de-programme/connaissez-vous-tjerk-wicky/>

HESSSELS, Wouter M., *Ambacht / Peire, le peintre / Self Portrait [bij IMP 428B] / Sans titre / Zonder titel* [poëzie, vijf gedichten bij de tekeningen van Luc Peire naar aanleiding vernissage tentoonstelling Knokke op 28.06.2014], typoscript (print), Brussel, 06.2014, 3 pp.

VAN NIEUWENHOVE, Henk, *De meester van het verticalisme. Luxemburg brengt ode aan Luc Peire*, in: *Artsenkrant*, nr. 2368, <http://www.artsenkrant.com/>, 27.06.2014, p. 35

ANONIEM, *Bezoek aan de Stichting Jenny & Luc Peire*, in: *Pro Luce. Vrienden Mu.ZEE Oostende*, Oostende, jrg. 15, nr. 59, 07-08-09.2014, p. 3

PEIRE, Marc, *Retrospectieve Luc Peire te Luxemburg / Rétrospective Luc Peire à Luxembourg*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 4-5 <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf> <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

ADRIAENS-PANNIER, Anne, *'Het reliëf van potlood op papier'. Luc Peire en de tekening / 'Le relief du crayon sur le papier'. Luc Peire et le dessin*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 6-18 <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf> <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc, *Tentoonstelling Luc Peire, grafisch werk / Exposition Luc Peire, l'œuvre gravé*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, p. 19 <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf> <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc, *Luc Peire - Josep Maria Subirachs*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 20-23 <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf> <http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc, *Schenking correspondentie Luc Peire – Ludo Bekkers / Donation correspondance Luc Peire – Ludo Bekkers*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 24-25

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf>

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

WITVOET-ROHDEN, Caroline & ROHDEN, Felicitas, *Restauratieproject Luc Peire / Projet de restauration Luc Peire*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 25-26

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf>

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc, *Vlaanderen beschermt fresco's van Luc Peire / La Flandre protège des fresques de Luc Peire*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 26-27

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf>

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc, *Mwinda Mingi van Luc Peire belicht / Coup de projecteur sur Mwinda Mingi de Luc Peire*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, p. 27

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf>

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

PEIRE, Marc & SOETAERT, Els (red. / réd.), *Addenda & Errata. Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings (Lannoo, Tielt, 2005)*, in: *Bulletin 12 Atelier Luc Peire - Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire*, jrg. 12, nr. 12, 07.2014, Knokke-Dorp, pp. 28-34

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20SJLP%202014%20NL.pdf>

<http://www.lucpeire.com/bulletins/BULLETIN%2012%20FJLP%202014%20FR.pdf>

ADRIAENS-PANNIER, Anne, *Luc Peire et le dessin*, in: *Koregos (Revue et encyclopédie multimédia des arts)*, www.koregos.org, 07.07.2014, p. 35

BHT, *Brugge. Woning schilder beschermd*, in: *Het Laatste Nieuws, Asse*, 16.07.2014

RUYTERS, Marc, *Hommage aan Luc Peire x 4. De Mens als een streep*, in: *<H>ART*, nr. 129, Antwerpen, 17.07.2014, p. 16

LORENT, Claude, *Knokke célèbre Luc Peire en dessins*, in: *La Libre Belgique*, jrg. 131, nr. 231, Bruxelles, 19.08.2014

DELBAERE, Etienne, *Twee gedichten ter nagedachtenis aan Luc Peire*, manuscript, Oostende, 08.2014, 2 pp.

GILTÉ, Stefanie, *Sint-Kruis. 20. Polderhoeklaan 31, De Fresco's van Luc Peire*, in: *Brugge. Open Monumenten Dag 2014. Erfgoed vroeger, nu en in de toekomst*, (tentoonstellingscatalogus), Stedelijke Dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken (Dienst Ruimtelijke Ordening), Brugge, 13-14.09.2014, pp. 161-165

ANONIEM, *Sint-Kruis. 20. Polderhoeklaan 31, De Fresco's van Luc Peire*, in: *Brugge. Open Monumenten Dag 2014. Erfgoed vroeger, nu en in de toekomst. Programma*, Stedelijke Dienst Monumentenzorg en Erfgoedzaken (Dienst Ruimtelijke Ordening), Brugge, 13-14.09.2014, p. 11

VANKERKHOVEN, Stefan, *Unieke fresco's van Luc Peire. 26ste Open Monumentendagen over erfgoed vroeger, nu en in de toekomst. Brugse Halletoren te scheef*, in: *Krant van West-Vlaanderen. Brugsch Handelsblad*, jrg. 109, week 37, Brugge, 12.09.2014, p. 10

HESSSELS, Wouter M., *Evocatie van Vlaanderen. Zeebrugge 51*, ['Poëzie bij de fresco's van Luc Peire te Sint-Kruis. Naar aanleiding van Open Monumentendag 13-14.09.2014'], typoscript, Brussel, 09.2014, 2 p.

RAMON, Renaat, *Vorm & Visie. Geschiedenis van de concrete en visuele poëzie in Nederland en Vlaanderen*, Poëziecentrum, Gent, 09.2014, 344 pp. [LP: pp. 195, 310]

ANONIEM, *Terugblik op bezoek aan Stichting Jenny & Luc Peire*, in: *Pro Luce. Vrienden Mu.ZEE Oostende*, jrg. 15, nr. 60, Oostende, 10-11-12.2014, p. 11

PEIRE, Marc, "*Je fais des gravures de peintre*" (Luc Peire, 1988) / "*Ik maak gravures als schilder*" (Luc Peire, 1988), catalogus tentoonstelling 'Luc Peire. Estampes - Prenten', Huize/La Maison Lismonde Linkebeek, 04.10 - 21.12.2014, 1 p.

BOSTEELS, Jan, *Heilige Huisjes. Style. De Keuze van de meesters. Paul Robbrecht, Annelies Geens, Bob Van Reeth*, in: *De Standaard Magazine*, Groot-Bijgaarden, 31.10.2014, pp. 34-41 [LP: p. 41]

HESSSELS, Wouter M., *Composition lunaire. Mwindi Mingi. Washington. Élégie. Rapsodie. Maine* [poëzie], typoscript, Brussel, 09.11.2014, 2 pp.

VERMEIREN, David, *Guy Vandenbranden*, Callewaert-Vanlangendonck Gallery / Pandora Publishers / Delen Private Bank, [Antwerpen], 2014, 312 pp. [LP: pp. 19, 22, 303, 304, 305, 306]

VAN HOVE, Jan, *Postuum Paul Van den Abeele (1929-2014). Het rijke Vlaamse leven*, in: *De Standaard*, Groot-Bijgaarden, 23.12.2014, pp. 18-21 [LP: p. 18]

LANNOY, Danny & DEVINCK, Frieda, *Knokke, de jaren '60*, De Distel, Knokke-Heist, 2014, 288 pp. [LP: p. 80]

2015

ANONIEM, *Kunstgalerij De Mijlpaal - Heusden-Zolder - Luc Peire - Jonas Vansteenkiste - IMMERSIE!* 07.02.2015 - 19.04.2015, <http://fic123fickunstraam.blogspot.be>, 28.01.2015, 2 pp.

ANONIEM, *Confrontatie tussen Peire en Vansteenkiste*, <http://www.heusden-zolder.eu/default.aspx?p=18390>, Heusden-Zolder, 28.01.2015, 1 p.

cv [= VUEGEN, Christine], *Luc & Jonas*, in: *Collect. Arts Antiques Auctions*, nr. 451, Gent, 02.2015, p. 115

ANONIEM, *Heusden-Zolder De Mijlpaal 7/02 - 19/04 Emmersie - Luc Peire & Jonas Vansteenkiste*, in: *artexpo. Art Events in Belgium & Luxembourg*, nr. 93, Brussel/Bruxelles, 02-03.2015, p. 13

ANONIEM, *Persbericht / zaaltekst Luc Peire - Jonas Vansteenkiste. Immersie!*, De Mijlpaal, typoscript, 07.02.2015, 2 pp.

ADRIAENS-PANNIER, Anne, *Inleiding tentoonstelling Luc PEIRE - Jonas VANSTEENKISTE*. Heusden-Zolder, Kunstgalerij De Mijlpaal, typoscript, 07.02.2015, 3 pp.

PEIRE, Marc, *Luc Peire. Les Réflecteurs, 1954* [tekst voor Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg], typoscript, Brugge, 10.02.2015, 1 p.

VREVEN, Dominique, *Galerie De Mijlpaal mixt en matcht met gerenommeerde namen*, http://www.limburg-actueel.be/index.php?job=lve&id=10085#VOD_WUZ0yM8, in: *LimburgActueel.be / 3550 - Cultuur*, 11.02.2015, 1 p.

ANONIEM, *tentoonstelling-immersie-loopt-tot-19-april*, in: *Het Belang van Limburg*, http://www.hbvl.be/cnt/dmf20150304_01561664/tentoonstelling-immersie-loopt-tot-19-april, 04.03.2015

VUEGEN, Christine, *Luc Peire & Jonas Vansteenkiste*, in: <H>ART, nr. 138, Antwerpen, 05.03.2015, p. 29

DELBAERE, Etienne, *De flessen, een veredeld stilleven. In memoriam Luc Peire*, manuscript, Oostende, 26.03.2015, 1 p.

RUTTEN, Christof, *Lezen tussen de lijnen. De Mijlpaal linkt Luc Peire en Jonas Vansteenkiste aan mekaar*, in: *Het Belang van Limburg*, 02.04.2015

HESSELS, Wouter M., *Tricolore verticaliteit* [bij de zeefdrukken *Rostel*, *Jostel*, *Blostel* van Luc Peire; tentoonstelling *Luc PEIRE - Jonas VANSTEENKISTE. Immersie!*, Heusden-Zolder, Kunstgalerij De Mijlpaal], typoscript, Brussel, 04.2015, 1 p.

TRAEN, Fernand, *Brugse memoires*, Uitgeverij Van de Wiele, Brugge, 2015, 216 pp. [LP: pp. 40, 48]

[PEIRE, Marc], *Stichting Jenny & Luc Peire*, in: *catalogoog '15 Tentuinstelling, beelden in tuinen*, Lions Club Knokke-Zoute, 05.2015, 120 pp. [LP: p. 4]

ADDENDA EXPOSITIES LUC PEIRE

70/1a *Hedendaagse Kunsttentoonstelling (André Beullens, Amedée Cortier, Jan Cox, Pol Mara, Luc Peire, Guy Vandenbranden, Louis Van Lint, Wout Vercammen, Maurice Wyckaert, e.a., Museumzaal van de Halle, Leuven, 15-26.04.1970*

90/28 *30 jaar Peter Stuyvesant Collectie, Hommage à Spinoza, Turmac, Zevenaar (NL), CR 1305*

2014/7 S *Luc Peire en de tekening / Luc Peire et le dessin, Atelier Luc Peire. Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke, 28.06 - 07.09.2014*

2014/8 *Brugge. Open Monumenten Dag 2014. Erfgoed vroeger, nu en in de toekomst. De fresco's van Luc Peire, Brugge (Sint-Kruis), 13-14.09.2014*

2014/9 *Unterwegs von Gestern nach Morgen, "Treffpunkt Kunst", Atelier im Museum Haus Ludwig, Saarlouis, 14.09 - 05.10.2014, CR 666*

2014/10 *Luc Peire. Estampes – Prenten, Huize/La Maison Lismonde, Linkebeek, 04.10 - 21.12.2014*

2014/11 *Constructieve vibratie. Michel Seuphor, Luc Peire, Dario Pérez Flores, Zerep, Galerie Indigo, Damme, 11.10 - 30.11.2014, CR 1215*

2014/12 *Antica Namur 2014 [Stand La Galerie Belge (Namur), Hall F, Stand F17], Namur Expo, Namur, 08-16.11.2014, CR 1109*

2015/1 *BRAFA [Stand Bank Delen], Tour & Taxis, Brussel, 28.01 - 01.02.2015, CR 617*

2015/2 *Luc Peire & Jonas Vansteenkiste. IMMERSIE !, Kunstgalerij De Mijlpaal, Heusden-Zolder, 07.02 - 19.04.2015, CR 900, CR 1040, CR 1182, CR 1215, CR 1379*

2015/3 *Water, Galerie Indigo, Damme, 18.04 - 21.06.2015, CR 310*

2015/4 *Luc Peire & Hilde Van Sumere, Galerie Ap'Art. Belgische Kunst na '45, Gent, 10.05 - 07.06.2015, CR 1028, CR 1054, CR 1215*

2015/5 *Mémoires croisées / dérives archivistiques / Archives de la critique d'art / Fonds des Archives de la critique d'art conservées à Rennes*, Institut national d'histoire de l'art (INHA). Galerie Colbert. Salle Roberto Longhi, Paris, 13.05 - 18.07.2015

2015/6 *Tentuinstelling*, diverse locaties Knokke en Westkapelle, Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke, 14-17.05 / 23-25.05.2015, **CR 638**

ADDENDA VEILINGEN OLIEVERFWERKEN LUC PEIRE

Stilleven 'Kreeft' / Nature morte 'Homard', 1934, **CR 19**

20.04.2015, Hôtel de Ventes Horta, Brussel, lotnr. 125, cat. [repro kleur]

Bloemen / Fleurs, 1935, **CR 26**

20.04.2015, Hôtel de Ventes Horta, Brussel, lotnr. 127, cat. [repro kleur]

Stilleven met haring / Nature morte avec Hareng, 1935, **CR 27**

20.04.2015, Hôtel de Ventes Horta, Brussel, lotnr. 126, cat. [repro kleur]

Nu rose, 1942, **CR 140**

20.04.2015, Hôtel de Ventes Horta, Brussel, lotnr. 124, cat. [repro kleur] ['Naakt']

La Carafe bleue, 1951, **CR 459**

07.03.2015, Veilingen Van de Wiele, Brugge, lotnr. 512, cat. p. 60 [repro kleur, p. 60]

De flessen, 1954, **CR 588**

20.04.2015, Hôtel de Ventes Horta, Brussel, lotnr. 123, cat. [repro kleur]

La Foule, 1954, **CR 600**

25.10.2014, De Vuyst, Lokeren, veiling 159, lotnr. 311, cat. [repro kleur]

Pour Karin, 1954, **CR 609**

07.03.2015, Veilingen Van de Wiele, Brugge, lotnr. 515, cat. p. 60 [repro kleur, p. 61]

Tranquillité, 1955, **CR 632**

07.03.2015 Veilingen Van de Wiele, Brugge, lotnr. 518, cat. p. 61 [repro kleur, p. 61]

16.05.2015 De Vuyst, Lokeren, veiling 161, lotnr. 204, cat. [repro kleur]

Bagdad, 1962, **CR 831**

09.06.2015, Pandolfini Casa d'Aste, Firenze, lotnr. 254, cat. [repro kleur]

Fugue jaune, 1965, **CR 952**

09.06.2015, Pandolfini Casa d'Aste, Firenze, lotnr. 253, cat. [repro kleur]

Tusin, 1972, **CR 1099**

09.06.2015, Cornette de Saint Cyr, Brussel, lotnr. 164, cat. [repro kleur]

Sagris, 1972, **CR 1109**

16.05.2015, De Vuyst, Lokeren, veiling 161, lotnr. 326, cat. [repro kleur]

Lino, 1977, **CR 1197**

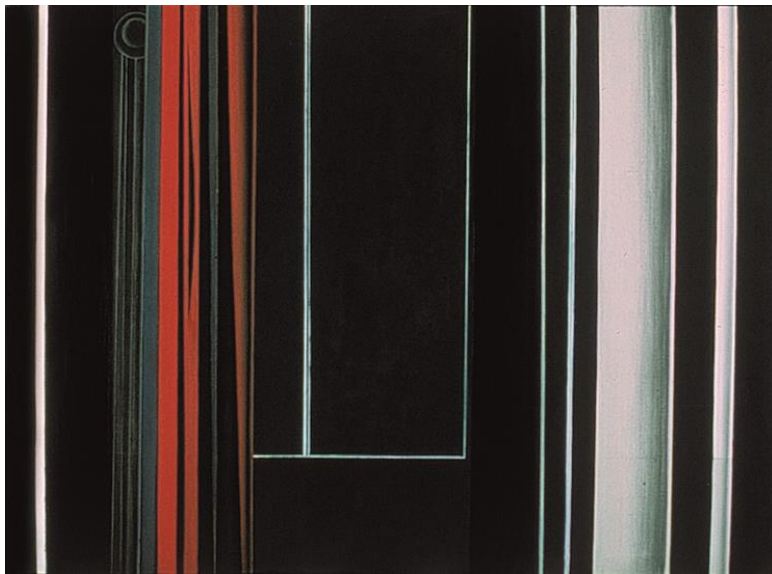
01.06.2015, Pierre Bergé & associés, Cercle de Lorraine, Bruxelles, lotnr. 231, cat. [repro kleur]

2016 Luc Peire 100

Marc Peire

Volgend jaar wordt in Vlaanderen de 100ste verjaardag van Luc Peire (Brugge 07.07.1916 – Parijs 07.02.1994) herdacht met een reeks tentoonstellingen die de internationale uitstraling van de kunstenaar en de rijke evolutie binnen zijn oeuvre belichten.

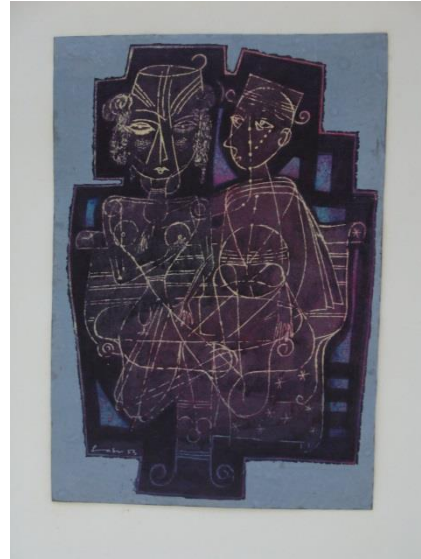
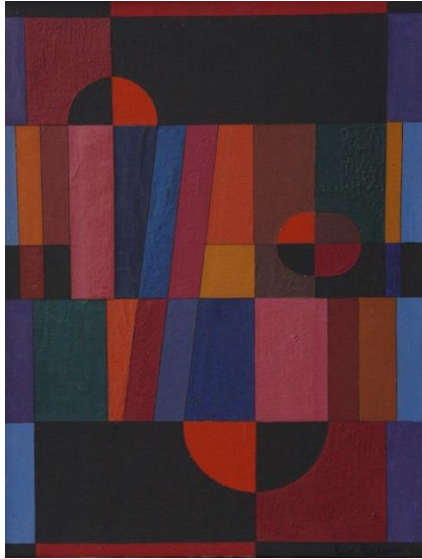
Stad Brugge organiseert van aanvang juli tot half oktober 2016 een collectiepresentatie *Luc Peire* in het Arentshuis. Het Groeningemuseum bezit namelijk enkele topwerken naast het volledig grafisch oeuvre, door de kunstenaar geschonken aan zijn geboortestad in 1992.

Luc Peire, *Manolete* (1957, CR 683, collectie Groeningemuseum, Brugge)

Stichting Jenny & Luc Peire te Knokke plant een zomertentoonstelling *Luc Peire omringd / Autour de Luc Peire* met werk van vrienden-kunstenaars uit de persoonlijke collectie van Luc Peire. Vele werken zijn door de kunstenaars aan Luc Peire geschonken en zijn voorzien van een persoonlijke dedicatio. Met deze presentatie wordt Peires nationale en internationale artistieke entourage belicht.

Luc Peire zelf schreef korte beschouwingen en appreciaties over de kunst van Raymond Art (1977; publicatie 1981), Leo Breuer (publicatie 1993), Will Faber (1972; publicatie 1973), Moon Shin (1972), Francis Olin (1978), Roger-François Thépot (publicatie 1963), York Wilson (1982; publicatie 1997).

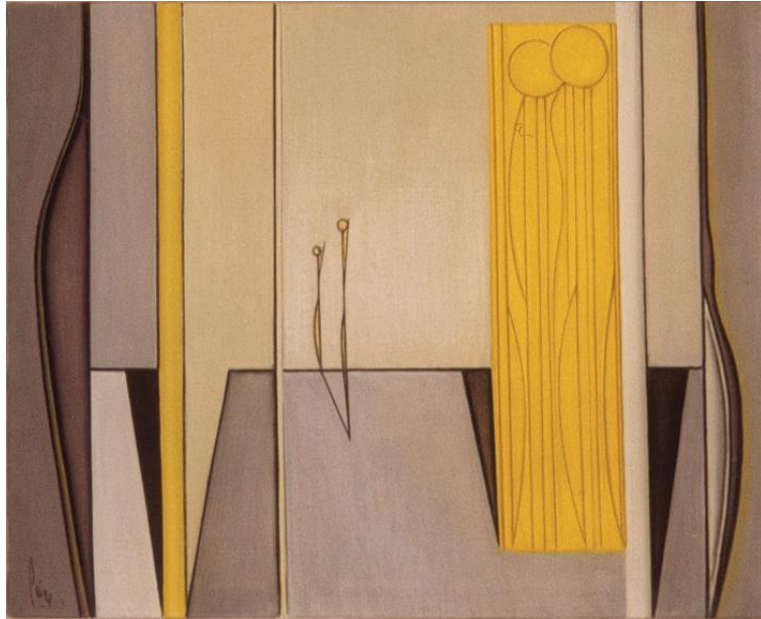
Links: Leo Breuer, *Kleine Nachtmusik* (1952, olieverf op doek, 65 x 50 cm, collectie Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke)
 Rechts: Will Faber, [z.t.] (1953, gouache op papier / krastechniek, 29 x 20 cm, collectie Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke)

Fredy Szmull, [z.t.] (circa 1953, gouache op papier, 25 x 34,5 cm, collectie Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke)

Voor de tentoonstelling wordt geselecteerd uit werk van Raymond Art, Ado Sato, Vincent Batbedat, Charles Bézie, Maurits Bilcke, Leo Breuer, Henri Chopin, Marta Colvin, Harold Cousins, Carlos Cruz-Diez, Gilbert Decock, René De Coninck, James Ensor, Will Faber, Robert Fachard, Jean Gorin, Gottfried Honegger, Giovanni Korompay, Pol Mara, Michel Martens, Aurélie Nemours, Francis Olin, Jozef Peeters, Constant Permeke, Henri Prosi, Key Sato, Michel Seuphor, Rik Slabbinck, Anna Staritsky, Josep María Subirachs, Gilbert Swimberghe, Fredy Szmull, Roger-François Thépot, Jan Vaerten, Englebert Van Anderlecht, Victor Vasarely, Ferdinand Vonck, York Wilson.

FeliXart Museum in Drogenbos sluit het herdenkingsjaar 2016 af met een retrospectieve *Luc Peire*. 'De mens en de ruimte' wordt het centrale thema van de presentatie. Peire positioneert het verticale symbool van de spirituele mens in een uitgebalanceerde ruimte; een ontwikkeling vanuit het tableau over de architecturale integratie naar *Environnement*.
 De tentoonstelling loopt van 6 november 2016 tot 6 maart 2017.

Luc Peire, *Jaune dans l'espace* (1955, CR 621, collectie Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke)

,

Redactie: Marc Peire & Els Soetaert